

PAŃSTWOWA SZKOŁA MUZYCZNA

I st.

im. Józefa Elsnera

w Brzegu

Program nauczania przedmiotu

TRĄBKA

w szkole muzycznej I stopnia

Sześćoletni cykl nauczania

- klasa 1
- klasa 2
- klasa 3
- klasa 4
- klasa 5
- klasa 6

Czteroletni cykl nauczania

- Klasa I**
- program klas 1 i 2 (sześćoletni cykl nauczania)
- Klasa II**
- program klasy 3 (sześćoletni cykl nauczania)
- Klasa III**
- program klasy 4 (sześćoletni cykl nauczania)
- Klasa IV**
- program klas 5 i 6 (sześćoletni cykl nauczania)

Opracował: mgr Konrad Sajdak

Spis treści

WSTĘP.....	3
CELE KSZTAŁCENIA –WYMAGANIA OGÓLNE.....	3
CELE KSZTAŁCENIA –WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE.....	4
MATERIAŁ NAUCZANIA.....	6
KLASA PIERWSZA.....	6
KLASA DRUGA.....	7
KLASA TRZECIA.....	8
KLASA CZWARTA.....	9
KLASA PIĄTA.....	10
KLASA SZÓSTA.....	11
FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ.....	12
KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ.....	12
EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA.....	13
KOMENTARZ DO PROGRAMU.....	14
1. Ogólna koncepcja programu nauczania i treści nauczania.....	14
2. Metody nauczania.....	14
3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu nauczania.....	15
LITERATURA TRĄBKOWA.....	16

WSTĘP

Program nauczania przedmiotu – specjalność trąbka – w szkole muzycznej I stopnia został opracowany w oparciu o podstawę programową **Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 14 sierpnia 2019 roku w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego w publicznych szkołach artystycznych D.U. z 28 sierpnia 2019 r. poz. 1637** i stanowi opis sposobu realizacji celów kształcenia w zawodzie muzyk w szkołach artystycznych.

CELE KSZTAŁCENIA –WYMAGANIA OGÓLNE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń rozwija uzdolnienia i zainteresowania muzyczne (dostosowane do wieku i predyspozycji) przez uczęszczanie na koncerty i słuchanie muzyki z nagrań. Zdobywa podstawową wiedzę o muzyce i o instrumencie.

2.Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń kształci podstawowe umiejętności gry i poznaje możliwości techniczne instrumentu.

3.Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń realizuje indywidualne i zespołowe projekty artystyczne w zakresie swojej specjalności.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń posiada niezbędne umiejętności w zakresie występów publicznych. Jest przygotowany do świadomego odbioru muzyki.

CELE KSZTAŁCENIA –WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

1. Rozbudzenie zainteresowania muzyką

Uczeń:

- 1) posiada podstawową wiedzę na temat historii i budowy swojego instrumentu;
- 2) poznaje właściwości techniczne i wyrazowe instrumentu;
- 3) uczestniczy (zgodnie z sugestiami nauczyciela) w wydarzeniach kulturalnych i artystycznych;
- 4) zdobywa i wykorzystuje wiadomości o muzyce z dostępnych mu źródeł;
- 5) wypowiada się w sposób prosty i zrozumiały na temat doznań artystycznych.

2. Kształcenie umiejętności gry na instrumencie

Uczeń:

- 1) zachowuje prawidłową postawę podczas gry na instrumencie;
- 2) jest wrażliwy na emisję, jakość i intonację dźwięku (ze szczególnym uwzględnieniem techniki oddechowej);
- 3) operuje podstawowymi sposobami artykulacji: legato, staccato, non legato;
- 4) samodzielnie opracowuje krótkie, łatwe utwory.

3. Wykorzystanie nabytej wiedzy i umiejętności w praktyce

Uczeń:

- 1) samodzielnie odczytuje zapis nutowy;
- 2) dokonuje oceny swojej gry i koryguje popełniane błędy;
- 3) realizuje w sposób odpowiedzialny powierzone mu zadania, m.in. w prostych formach muzykowania zespołowego;
- 4) postępuje zgodnie z zasadami etyki koleżeńskiej.

4. Przygotowanie do czynnego udziału w życiu muzycznym oraz do występów publicznych

Uczeń:

- 1) posiada umiejętności koncentracji i krytycznej oceny swoich występów;
- 2) uczestniczy jako solista i kameralista w audycjach, koncertach, konkursach i przesłuchaniach;
- 3) potrafi grać z akompaniamentem;
- 4) część programu koncertowego wykonuje na pamięć;
- 5) samodzielnie wykonuje zadania wyznaczone przez nauczyciela;
- 6) uczestniczy w różnych formach życia muzycznego.

MATERIAŁ NAUCZANIA

KLASA PIERWSZA

(1 i 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo)

- Budowa trąbki, rys historyczny instrumentu, akcesoria, zasady konserwacji;
- Prawidłowa postawa ucznia w czasie gry, właściwe ułożenie rąk i palców prawej ręki oraz odpowiednia praca warg i języka;
- Zapoznanie ucznia z podstawową wiedzą na temat budowy i funkcjonowania aparatu oddechowego, nauka prawidłowego posługiwania się oddechem przeponowo – żebrowym;
- Notacja muzyczna – nauka aplikatury, czytanie nut w kluczu wiolinowym, poznanie wartości rytmicznych i pauz, oznaczenie metrum, nuta z kropką i przedtakt;
- Znajomość znaków chromatycznych (krzyżyk, bemol, kasownik), nazwy dźwięków;
- Nauka techniki wydobywania dźwięków – pojęcie artykulacji staccato i legato;
- Wprowadzenie gam C, B, G oraz odpowiadających im ćwiczeń gamowych i pasaży, które uczeń powinien wykonać w tempie umiarkowanym z zastosowaniem artykulacji staccato i legato w dynamice „*mf*”;
- Realizacja ćwiczeń z różnych szkół na trąbkę oraz prostych etiud i utworów.

Minimum wymagań programowych:

- ćwiczenia z różnych szkół na trąbkę,
- 2 etiudy o różnych problemach technicznych,
- 2 utwory dowolne.

KLASA DRUGA

(1 i 1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo)

- Doskonalenie i rozwijanie umiejętności z klasy I;
- Dalsza praca nad zadęciem i oddechem;
- Rozwijanie skali instrumentu, która powinna zawierać się w przedziale od „g” do „f²”;
- Praca nad dynamiką, która powinna mieścić się w zakresie od „f” do „p”;
- Poznane gamy: C,a; G,e; B,g; D,h: Es,c oraz pasaże i ćwiczenia gamowe, które należy wykonywać w tempie umiarkowanym w artykulacji staccato i legato w dynamice „f” i „p”.

Minimum wymagań programowych:

- ćwiczenia z różnych szkół na trąbkę,
- 4 etiudy o różnych problemach technicznych,
- 2 utwory dowolne.

KLASA TRZECIA

(1 i1/3 jednostki lekcyjnej tygodniowo)

- Dalsze wszechstronne rozwijanie umiejętności z klas poprzednich;
- Ćwiczenie pamięci i wyobraźni muzycznej;
- Dbałość o jakość dźwięku oraz dalsza praca nad artykulacją;
- Gamy i pasaże do trzech znaków (*dur, moll*) wykonywane w tempie umiarkowanym i szybszym w całej skali posiadanej przez ucznia z zastosowaniem artykulacji staccato i legato w dynamice „*f*” i „*p*”;
- Wprowadzenie w ćwiczeniach gamowych tercji oraz rytmu punktowanego;
- Zachęcanie i motywowanie uczniów do występów, stwarzanie sprzyjającej atmosfery i potrzeby popisów publicznych. Omawianie z uczniami ich występów;
- Zachęcanie do uczęszczania na popisy szkolne i słuchanie rówieśników;
- Gra zespołowa z nauczycielem lub kolegą.

Minimum wymagań programowych:

- **ćwiczenia z różnych szkół na trąbkę,**
- **4 etiudy o zróżnicowanych problemach technicznych,**
- **4 utwory dowolne,**
- **1 duet.**

KLASA CZWARTA

(2 jednostki lekcyjne tygodniowo)

- Kontynuacja celów i założeń z poprzednich lat;
- Rozwijanie zdolności dziecka, dopasowanie programu do jego predyspozycji i możliwości;
- Uczucie samodzielnej pracy w domu, umiejętność czytania nut *a 'vista*;
- Ćwiczenie pamięci i wyobraźni muzycznej;
- Dbłość o jakość dźwięku i dalsza praca nad artykulacją i oddechem;
- Gamy i pasaże do czterech znaków (*dur, moll*) w tempie umiarkowanym i szybkim w całej skali posiadanej przez ucznia z zastosowaniem artykulacji *staccato* i *legato* w dynamice „*f*” i „*p*”;
- Wprowadzenie w ćwiczeniach gamowych rytmu punktowanego oraz *D⁷*;
- Gra zespołowa z nauczycielem lub kolegą (duety i tercety).

Minimum wymagań programowych:

- ćwiczenia z różnych szkół na trąbkę,
- 6 etiud o zróżnicowanych problemach technicznych,
- 4 utwory w tym 2 składające się z kilku części (koncert, sonata, sonatina lub wariacje),
- 2 duety lub tercety.

KLASA PIĄTA

(2 jednostki lekcyjne tygodniowo)

- Doskonalenie nabytych umiejętności z klas poprzednich oraz uzupełnianie braków;
- Realizacja dłuższych utworów, dobór właściwego programu i właściwych temp, praca z metronomem, doskonalenie pamięci muzycznej;
- Kontynuacja wspólnego muzykowania i występów estradowych;
- Wdrażanie ucznia do samodzielnego rozwiązywania coraz trudniejszych problemów wykonawczych;
- Łączenie wykonawstwa z wiedzą teoretyczną;
- Doskonalenie czytania nut *a 'vista*;
- Dbłość o jakość dźwięku i dalsza praca nad artykulacją i oddechem;
- Gamy i pasaże do pięciu znaków (*dur, moll*) w tempie umiarkowanym i szybkim w całej skali posiadanej przez ucznia z zastosowaniem artykulacji staccato legato w dynamice „*f*” i „*p*”. W ćwiczeniach gamowych wprowadzenie rytmu punktowanego *D*⁷;
- Gra zespołowa z nauczycielem lub kolegą (duety i tercety).

Minimum wymagań programowych:

- ćwiczenia z różnych szkół na trąbkę,
- 6 etiud o zróżnicowanych problemach technicznych,
- 4 utwory w tym 2 składające się z kilku części (koncert, sonata, sonatina lub wariacje),
- 2 duety lub tercety.

KLASA SZÓSTA

(2 jednostki lekcyjne tygodniowo)

- Kontynuacja celów i założeń z poprzednich lat. Doskonalenie nabytych umiejętności z klas wcześniejszych oraz uzupełnianie braków;
- Realizacja dłuższych utworów, dobór właściwego programu i właściwych temp, praca z metronomem, doskonalenie pamięci muzycznej;
- Kontynuacja wspólnego muzykowania i występów estradowych;
- Wdrażanie ucznia do samodzielnego rozwiązywania coraz trudniejszych problemów wykonawczych oraz łączenie wykonawstwa z wiedzą teoretyczną;
- Doskonalenie czytania nut *a 'vista*;
- Dalsza praca nad artykulacją i oddechem;
- Większa dbałość o stylowość, precyzję wykonania (artykulacja, ozdobniki, zróżnicowanie dynamiki) oraz o kulturę dźwięku;
- Dalsze prace nad właściwym prowadzeniem linii melodycznej (okres, zdanie, punkty kulminacyjne, zasada kontrastu i podobieństwa);
- Gamy i pasaże do pięciu znaków (*dur, moll*) w tempie umiarkowanym i szybkim w całej skali posiadanej przez ucznia z zastosowaniem artykulacji *staccato* i *legato* w dynamice „*f*” i „*p*”. W ćwiczeniach gamowych wprowadzenie kwart i rytmu punktowanego oraz *D⁷*;
- Gra zespołowa z nauczycielem lub kolegą (duety i tercety).

Minimum wymagań programowych:

- **ćwiczenia z różnych szkół na trąbkę,**
- **6 etiud o zróżnicowanych problemach technicznych,**
- **4 utwory w tym 2 składających się z kilku części (koncert, sonata, sonatina lub wariacje),**
- **2 duety lub tercety,**
- **1 utwór samodzielnie wybrany i opracowany przez ucznia.**

FORMY SPRAWDZANIA OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

1. Udział uczniów w popisach szkolnych.
2. Przesłuchania półroczne.
3. Egzaminy końcoworoczne.
4. Przesłuchania pozaszkolne oraz konkursy.

KRYTERIA OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIĄ

Podstawowymi kryteriami ocen jest:

- spełnienie wymagań programowych dla danego roku,
- postępy w zdobywaniu umiejętności technicznych i muzycznych,
- opanowanie repertuaru,
- systematyczność i pilność ucznia,
- wykonanie programu z pamięci.

Pracę ucznia ocenia się według następujących kryteriów:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń będący laureatem konkursów i przesłuchań, prezentuje grę bezbłędną muzycznie i technicznie oraz ciekawą artystycznie, ponadto wykazuje się nienaganną i wzorową postawą w zakresie kultury osobistej oraz poszanowania instrumentów i mienia szkolnego;

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który prezentuje grę bezbłędną technicznie i muzycznie, opanował zakres materiału obowiązujący w danej klasie;
- ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował materiał nauczania danej klasy według obowiązującego programu i prezentuje grę poprawną technicznie i muzycznie;

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który wykonał program z niedociągnięciami muzyczo – technicznymi, intonacyjnymi i pamięciowymi lecz opanował grę na instrumencie umożliwiającą postępy w dalszej nauce przy systematycznej pracy;

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum programowego w danej klasie, jego wykonanie utworów charakteryzuje się brakami techniczno – muzycznymi, jednak nie wykluczającymi postępów przy dalszej systematycznej pracy;

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował minimum materiału przewidzianego w programie nauczania danej klasy oraz nie rokuje nadziei na dalszy rozwój muzyczo – artystyczny nawet przy intensywnej pracy.

EFEKTY KSZTAŁCENIA PO ZAKOŃCZENIU NAUKI W SZKOLE MUZYCZNEJ I STOPNIA

Uczeń:

- szanuje dziedzictwo kulturowe swojego i innych narodów;
- przestrzega zasad kultury, etyki i prawa autorskiego;
- posiada wiedzę niezbędną do rozwijania gry na instrumencie i do świadomego uczestnictwa w życiu muzycznym;
- zna i stosuje zasady dotyczące występów publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem zachowania i stroju;
- wykazuje wrażliwość artystyczną w kreatywnym realizowaniu zadań;
- rozwija pasję muzyczną poprzez podejmowanie inicjatyw artystycznych;
- publicznie prezentuje swoje dokonania;
- podczas gry na instrumencie prawidłowo operuje aparatem gry;
- czyta nuty ze zrozumieniem, potrafi wykonać *a'vista* proste utwory muzyczne;
- wykorzystuje wiedzę ogólnomuzyczną oraz umiejętności niezbędne do zrozumienia i wykonywania utworu;
- świadomie wykorzystuje słuch muzyczny w działaniach praktycznych;
- realizuje wskazówki wykonawcze ze zrozumieniem;
- ocenia jakość wykonywanych zadań;
- pracuje w zespole pod nadzorem osoby odpowiedzialnej za realizację projektu oraz bierze odpowiedzialność za efekt tej pracy;
- integruje się i współpracuje z członkami zespołu;
- buduje relacje oparte na zaufaniu;
- wykazuje się w działaniu aktywną postawą;
- organizuje swoją indywidualną pracę;
- systematycznie rozwija swoje umiejętności;
- wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną;

- przewiduje skutki podejmowanych działań;
- jest przygotowany do kontynuowania nauki;
- potrafi skutecznie radzić sobie ze stresem, w szczególności z tremą.

KOMENTARZ DO PROGRAMU

1. Ogólna koncepcja programu nauczania i treści nauczania.

- Podstawowa wiedza w zakresie historii instrumentu, budowy instrumentu i jego części, obsługi oraz konserwacji;
- Podstawy prawidłowego aparatu gry (prawidłowa postawa, ułożenie rąk, palcowanie, praca języka oraz warg, właściwy sposób wydobycia dźwięku);
- Wybrane elementy techniki gry;
- Podstawy interpretacji utworu zgodnej z zapisem, budową formalną i elementami stylu;
- Zasady notacji właściwej dla danego instrumentu oraz techniki czytania *a 'vista* łatwych utworów;
- Przygotowanie do samodzielnej pracy nad łatwym utworem w zakresie poprawnego odczytania tekstu nutowego, ćwiczenia i korygowania błędów;
- Przygotowanie do praktyki estradowej, z uwzględnieniem podstawowych elementów obycia estradowego, m. in. w zakresie technik opanowania pamięciowego utworu oraz koncentracji i pokonywania tremy;
- Podstawowe formy muzykowania zespołowego;
- Literatura muzyczna dla danego instrumentu, dobrana przez nauczyciela w zależności od możliwości ucznia i z uwzględnieniem jego preferencji;
- Program na zakończenie etapu edukacyjnego.

2. Metody nauczania.

Proces opanowania prawidłowego aparatu gry jest procesem ciągłym i długotrwałym. Należy nieustannie go kontrolować i ulepszać. Zadaniem nauczyciela jest sprawdzenie i ustalenie co należy poprawić i rozwijać w sposobie ustawienia aparatu gry, aby z korzyścią wpływał on na rozwój ucznia. Postawa ucznia powinna być całkowicie naturalna, ciało rozluźnione i swobodne.

Wszelkie wskazówki dotyczące poszczególnego roku nauki trzeba również dostosowywać do indywidualnych potrzeb ucznia i w przypadku ucznia wybitnie zdolnego wskazane jest podwyższenie wymagań edukacyjnych. Należy to jednak uczynić w sposób niezwykle przemyślany, aby ucznia motywować do systematycznej pracy i stymulować jego rozwój.

Nauczyciel na każdym etapie nauki gry na trąbce, w każdym swoim działaniu powinien kierować się zasadami, które mają służyć właściwemu ukierunkowaniu samodzielnej pracy ucznia, są to:

- rozluźnienie aparatu gry – swobodna postawa, właściwa elastyczność warg i języka oraz odpowiednie ułożenie rąk i palców prawej ręki. Należy przede wszystkim nauczyć ucznia rozpoznawania stanu napięcia i rozluźnienia. Jakość niemal wszystkich technicznych elementów gry, a także biegłość ich wykonania zależy od stopnia rozluźnienia aparatu gry;
- uczenie słuchania, w tym przede wszystkim słuchania samego siebie;
- prawidłowy dobór tempa ćwiczenia.

Nauczyciel powinien czuwać ponadto nad rozwijaniem umiejętności pamięciowego opanowania materiału przez ucznia. Należy wskazać podopiecznemu metody pamięciowe i techniki uczenia się tak, aby mógł uczyć się świadomie, aby zlikwidować i zminimalizować możliwość popełniania błędów.

Niezbędna jest poza tym umiejętność koncentracji i opanowania estradowego. Uczeń powinien oswoić się z treścią, opanowywać ją i uczynić z niej czynnik mobilizujący. Nie ma lepszego sposobu na obycie estradowe, jak częste występy publiczne.

Warto również czuwać nad tym, aby uczeń potrafił oceniać swoje występy. Dyskusja na temat wartościowych stron wykonania, ale i popełnionych błędów, niezwykle konstruktywnie wpływa na rozwój grającego i na kształtowanie jego samodzielności w pracy nad samym sobą. Uczeń ma wtedy świadomość swoich osiągnięć i niedociągnięć. Rozumie tok pracy i łatwiej motywuje się do poprawiania wszelkich niedociągnięć.

3. Opis warunków niezbędnych do realizacji programu nauczania.

Sala do nauczania powinna być:

- odpowiednio wygłuszona,
- wywietrzona,
- ogrzana w zimie,
- odpowiednio oświetlona,
- wyposażona w pulpity.

Instrument powinien być zawsze w pełni sprawny.

LITERATURA TRĄBKOWA

(przykładowa)

Klasy 1, 2 (I)

Szkoły:

A. F. Robinson – „Rubank Elementary Method for Trumpet or Cornet”,
W. Beeler – „Method for the Cornet”,
L. Lutak – „Szkola na trąbkę” cz. I”,
W. Usow – „Szkola gry na trąbce”.
H. J. Krumpfer – „Trompeten Schule”,
P. Wastall – „Learn as You Play Trumpet and Cornet”.

Etiudy:

S. Hering – „Fifty Recreational Studies”,
W. Wurm – „Etiudy na trąbkę”,
I. Ioganson – „Etiudy na trąbkę”.
R. W. Getchell – „First Book of Practical Studies for Cornet and Trumpet”.

Utwory z akompaniamentem:

W. Szczelokow – „Żart”,
C. Barens – „Młody artysta”,
E. Botiarow – „Kołysanka”,
J. B. Lully – „Piosenka z opery Mieszczanin Szlachcicem”,
W. A. Mozart – „Walc”,
L. Czumow – „Suita nr 1, 2, 3, 4”,
W. Blanter – „Kołysanka”,
J. Brahms – „Kołysanka”,
A. Chaczaturian – „Andantino”,
N. Vlasov – „Golden Trumpet” (wybrane utwory),
P. Harris, J. Wallace – „Time Pieces for Trumpet” (Vol. 1,2).
* do wyboru według uznania nauczyciela,
* inne utwory według uznania nauczyciela o podobnym stopniu trudności.

Klasa 3 (II)

Szkoły:

W. Beeler – „Method for the Cornet”,
L. Lutak – „Szkola na trąbkę” cz. I,
W. Usow – „Szkola gry na trąbce”,
H. J. Krumpfer – „Trompeten Schule”,
Ch. Colin – „Trumpet Advanced Lip Flexibilities” (Vol. 1),
P. Wastall – „Learn as You Play Trumpet and Cornet”.

Etiudy:

S. Hering – „Fifty Recreational Studies”,
S. Hering – „Forty Progressive Etudes”,
W. Wurm – „Etiudy na trąbkę”,

I. Ioganson – „Etiudy na trąbkę”.
R. W. Getchell – „Firts Book of Practical Studies for Cornet and Trumpet”,
H. J. Krumpfer – „Trumpet Studies I”,
R. M. Endresen – „Supplementary Studies for Cornet or Trumpet”.

Utwory z akompaniamentem:

J. Ph. Em. Bach – „Wariacje na temat pieśni” opr. H. J. Krumpfer,
L. Czumow – „Suita nr 5, 6 i 7”,
W. Szczelakow – „Młody kawalerzysta”,
A. Corelli – „Sarabanda”,
H. Purcell – „Dźwięk trąbki”,
N. Rusew – „Pastoral”,
Cz. Grudziński – „Kołysanka”,
N. Vlasov – „Golden Trumpet” (wybrane utwory),
P. Harris, J. Wallace – „Time Pieces for Trumpet” (Vol. 2, 3).
* do wyboru według uznania nauczyciela,
* inne utwory według uznania nauczyciela o podobnym stopniu trudności.

Klasa 4 (III)

Szkoły:

L. Lutak – „Szkoła na trąbkę” cz. I,
W. Usow – „Szkoła gry na trąbce”,
Ch. Colin – „Trumpet Advanced Lip Flexibilities” (Vol. 1),
H. J. Krumpfer – „Trompeten Schule”,
W. M. Smith – „Lip Flexibility on the Trumpet”.

Etiudy:

S. Hering – „Fifty Recreational Studies”,
S. Hering – „Forty Progressive Etudes”,
J. B. Arban – „Sto prostych etiud”,
W. Wurm – „Etiudy na trąbkę”,
I. Ioganson – „Etiudy na trąbkę”,
H. J. Krumpfer – „Trumpet Studies I”,
R. M. Endresen – „Supplementary Studies for Cornet or Trumpet”,
H. A. Vander Cook – „Etudes”.

Utwory z akompaniamentem:

B. Fitzgerald – „Englisch Suite”,
P. Baldassarii – „Sonata B-dur”,
W. Szczelokow – „Koncert na trąbkę nr 3”,
N. Vlasov – „Golden Trumpet” (wybrane utwory),
W. Wiliams – „Osseo”,
P. Harris, J. Wallace – „Time Pieces for Trumpet” (Vol. 2, 3),
H. A. Vander Cook – „25 Characteristic Pieces for Solo Trumpet and Piano”.
* do wyboru według uznania nauczyciela,
* inne utwory według uznania nauczyciela o podobnym stopniu trudności.

Klasy 5,6 (IV)

Szkoły:

L. Lutak – „Skoła na trąbkę” cz. I,
W. Usow – „Skoła gry na trąbce”,
Ch. Colin – „Trumpet Advanced Lip Flexibilities” (Vol. 1),
H. J. Krumpfer – „Trompeten Schule”,
W. M. Smith – „Lip Flexibility on the Trumpet”.

Etiudy:

S. Hering – „Fifty Recreational Studies”,
S. Hering – „Forty Progressive Etudes”,
J. B. Arban – „Sto prostych etiud”,
W. Wurm – „Etiudy na trąbkę”,
I. Ioganson – „Etiudy na trąbkę”,
H. J. Krumpfer – „Trumpet Studies I”,
H. A. Vander Cook – „Etudes”,
J. Butkiewicz – „Wybór etiud na trąbkę”.

Utwory z akompaniamentem:

J. Cook – „Suita nr 2”,
G. H. Haendel – „Suita F-dur”,
Ch. Gounod – „Serenada”,
P. Czajkowski – „Taniec neapolitański”,
R. Louthe – „Concertino de concours”,
N. Vlasov – „Golden Trumpet” (wybrane utwory),
G. Ph. Telemann – „Suita nr 2”,
H. A. Vander Cook – „25 Characteristic Pieces for Solo Trumpet and Piano”.

* do wyboru według uznania nauczyciela,

* inne utwory według uznania nauczyciela o podobnym stopniu trudności.